

RIKSDAGENS SVAR 337/2010 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om rättegångsbiträden med tillstånd och till vissa lagar som har samband med den

Ärende

Regeringen har till riksdagen överlämnat sin proposition med förslag till lag om rättegångsbiträden med tillstånd och till vissa lagar som har samband med den (RP 318/2010 rd).

Beredning i utskott

Lagutskottet har i ärendet lämnat sitt betänkande (LaUB 40/2010 rd).

Beslut

Riksdagen har antagit följande lagar:

Lag

om rättegångsbiträden med tillstånd

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Lagens tillämpningsområde

I denna lag föreskrivs om tillstånd att vara verksam som rättegångsombud och rättegångsbiträde samt om skyldigheterna för och tillsynen över rättegångsbiträden med tillstånd.

I fråga om behörighetskraven för rättegångsombud och rättegångsbiträden vid rättegång föreskrivs särskilt.

2 §

Förutsättningarna för beviljande av tillstånd

Ett i denna lag avsett tillstånd att vara verksam som rättegångsombud och rättegångsbiträde beviljas tills vidare den som

1) i Finland har avlagt annan högre högskoleexamen i juridik än magisterexamen i internatio-

nell och komparativ rätt eller en motsvarande utländsk juridisk examen som har erkänts i Finland enligt vad som föreskrivs särskilt,

2) är tillräckligt insatt i uppdraget som rättegångsombud och rättegångsbiträde,

3) är redbar och inte uppenbart olämplig för uppdraget som rättegångsombud och rättegångsbiträde, samt

4) inte har försatts i konkurs eller vars handlingsbehörighet inte har begränsats.

Tillräckligt insatt på det sätt som avses i 1 mom. 2 punkten är den som

1) har avlagt advokatexamen som avses i 3 § 1 mom. 4 punkten i lagen om advokater (496/1958),

2) har fullgjort domstolspraktik,

3) under minst ett år har arbetat som åklagare, eller

4) efter att ha avlagt en examen som avses i 1 mom. 1 punkten under minst ett år har varit

verksam i andra uppgifter som gör honom eller henne förtrogen med uppdraget som rättegångsombud och rättegångsbiträde.

En person är inte redbar på det sätt som avses i 1 mom. 3 punkten, om han eller hon genom en lagakraftvunnen dom under de fem senaste åren har dömts till fängelsestraff eller under de tre senaste åren till bötesstraff för ett brott som visar att han eller hon är olämplig som rättegångsombud och rättegångsbiträde.

Har en person som en disciplinär påföljd utesluts ur landets allmänna advokatförening som avses i 1 § 1 mom. i lagen om advokater (*advokatföreningen*) eller avförts ur det EU-register som avses i 5 b § 1 mom. i den lagen och som förs av advokatföreningen, kan han eller hon inte beviljas tillstånd enligt denna lag förrän tre år efter uteslutningen eller avförandet ur registret.

Den vars tillstånd enligt denna lag att vara verksam som rättegångsombud och rättegångsbiträde har återkallats som en disciplinär påföljd kan inte beviljas ett nytt tillstånd förrän tre år förflutit från det att återkallandet av tillståndet började.

3 §

Rättegångsbiträdesnämnden

För beviljade av ett tillstånd enligt denna lag samt för återkallande av tillstånd och påförande av en påföljdsavgift finns en oberoende rättegångsbiträdesnämnd.

4 §

Tillsättning av rättegångsbiträdesnämnden och dess sammansättning

Rättegångsbiträdesnämnden tillsätts för fem år i sänder.

Rättegångsbiträdesnämndens medlemmar är en domare från hovrätterna, en domare från förvaltningsdomstolarna eller specialdomstolarna, en domare från tingsrätterna, ett rättegångsbiträde med tillstånd enligt denna lag samt en medlem som företräder den juridiska forskningen

och undervisningen. Varje medlem har en personlig ersättare. Nämnden väljer ordförande och vice ordförande inom sig.

Rättegångsbiträdesnämnden tillsätts av statsrådet efter det att

1) högsta domstolen på basis av anmälningar har utsett medlemmarna och ersättarna bland domarna i hovrätterna och tingsrätterna,

2) högsta förvaltningsdomstolen på basis av anmälningar har utsett medlemmen och ersättaren bland domarna i förvaltningsdomstolarna och specialdomstolarna, samt

3) justitieministeriet har utsett medlemmen och ersättaren bland rättegångsbiträdena med tillstånd samt medlemmen och ersättaren bland dem som företräder den juridiska forskningen och undervisningen.

Kandidaterna till medlemmar och ersättare ska vara två gånger fler än de medlemmar och ersättare som uppställs. Innan den medlem och ersättare som företräder den juridiska forskningen och undervisningen utses ska justitieministeriet höra företrädare för den juridiska forskningen och undervisningen.

Medlemmarna i rättegångsbiträdesnämnden och deras ersättare beviljas avsked av statsrådet, som med iakttagande av förfarandet vid tillsättandet av nämnden utser efterträdare för den återstående mandattiden.

5 §

Rättegångsbiträdesnämndens beslutförhet

Rättegångsbiträdesnämnden är beslutför när ordföranden eller vice ordföranden och minst två andra medlemmar eller ersättare är närvarande.

6 §

Ansökan om tillstånd

Ett tillstånd som avses i denna lag ska sökas skriftligen hos rättegångsbiträdesnämnden. Sökanden ska till ansökan foga den utredning som behövs för att avgöra den.

7 §

Avgörande av ansökan

En ansökan enligt 6 § behandlas och avgörs av rättegångsbiträdesnämnden. Om nämnden avslår ansökan, ska beslutet motiveras.

8 §

Skyldigheter

Ett rättegångsbiträde med tillstånd ska redbart och samvetsgrant fullgöra de uppdrag som anförtrotts honom eller henne som rättegångsombud och rättegångsbiträde. I dessa uppdrag gäller särskilt följande:

1) rättegångsbiträdet ska vara lojalt mot sin klient samt efter bästa förmåga tillvarata sin klients intressen och rättigheter,

2) rättegångsbiträdet ska vara oberoende av sådant yttre inflytande som kan inverka störande på hans eller hennes förmåga att fullt ut tillvarata sin klients intressen, samt bevara sitt oberoende i verksamheten,

3) rättegångsbiträdet ska vara ojävigt vid mottagandet och utförandet av ett uppdrag,

4) rättegångsbiträdet får inte utan lov röja en enskilds eller en familjs hemlighet eller yrkes- eller affärshemligheter som han eller hon har fått kännedom om i sitt uppdrag,

5) rättegångsbiträdet får inte utan lov röja andra uppgifter om klienten och dennes förhållanden än de som avses i 4 punkten och som han eller hon har fått kännedom om i sitt uppdrag,

6) rättegångsbiträdet ska utföra uppdragen med omsorg, noggrannhet och behövlig skyndsamhet utan att förorsaka onödiga kostnader,

7) rättegångsbiträdet är skyldigt att upprätthålla och utveckla sin yrkeskompetens och följa rättsutvecklingen i synnerhet på de områden där han eller hon är verksam,

8) rättegångsbiträdet får inte ta emot ett uppdrag, om han eller hon inte har den yrkeskompetens som uppdraget kräver eller annars inte förmår sköta uppdraget på tillbörligt sätt,

9) rättegångsbiträdet ska hålla penningtillgångar och övriga tillgångar som hör till klienten åtskilda från sina egna tillgångar,

10) rättegångsbiträdet är skyldigt att inom skälig tid svara på begäran om kontakter som ställs i anslutning till uppdraget som rättegångsombud och rättegångsbiträde, om det inte på grund av tidigare svar eller andra liknande orsaker är uppenbart onödigt,

11) rättegångsbiträdet ska utan oskäligt dröjsmål meddela uppdragsgivaren om han eller hon inte vill åta sig ett erbjudet uppdrag,

12) rättegångsbiträdet ska skaffa sin klients godkännande för viktiga åtgärder som berör klientens rättigheter, om inte sakens brådskande natur eller andra vägande skäl förhindrar det,

13) rättegångsbiträdet får inte utan särskilda skäl vidta rättsliga åtgärder utan att informera motparten om sin klients anspråk och utan att ge motparten skälig betänketid och möjlighet att lösa tvisten genom förlikning,

14) rättegångsbiträdet får inte utan motpartens samtycke utanför avtalsförhandlingarna åberopa ett förlikningserbjudande som har framförts av motparten,

15) rättegångsbiträdet får inte otillbörligt utöva påtryckning på motparten,

16) rättegångsbiträdet får inte försöka påverka domstolen eller någon annan myndighet med osakliga medel eller rikta osaklig kritik mot domstolens eller någon annan myndighets arbete eller avgöranden,

17) rättegångsbiträdet får inte till domstolen eller någon annan myndighet ge uttalanden som han eller hon vet är osanna eller bestrida uttalanden som han eller hon vet är sanna,

18) rättegångsbiträdet får inte utöva otillbörlig påverkan på ett vittne,

19) rättegångsbiträdet får inte, om klientens motpart anlitar rättsligt biträde, utan särskilda skäl ta direkt kontakt med motparten utan att motpartens rättegångsombud eller rättegångsbiträde samtycker till det.

Ett rättegångsbiträde med tillstånd som yrkesmässigt utför uppdrag som rättegångsombud och rättegångsbiträde ska teckna en tillräcklig an-

svarsförsäkring mot förmögenhetsskada som i detta uppdrag förorsakas någon annan.

Till straff för brott mot tystnadsplikten enligt 1 mom. 4 punkten döms enligt 38 kap. 1 eller 2 § i strafflagen (39/1889), om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag.

Bestämmelser om förfaranden som från konsumentsynpunkt är otillbörliga eller strider mot god sed finns även i 2 kap. i konsumentskyddslagen (38/1978).

Vad som föreskrivs ovan i denna paragraf tillämpas också på något annat uppdrag som ett rättegångsbiträde med tillstånd har fått genom ett domstolsförordnande eller till vilket han eller hon har förordnats som ett sådant biträde som avses i rättshjälpslagen (257/2002).

9 §

Tillsyn

Ett rättegångsbiträde med tillstånd står i ett uppdrag enligt 8 § under tillsyn av justitiekanslern, den tillsynsnämnd som avses i 6 a § 1 mom. i lagen om advokater (*tillsynsnämnden*) och rättegångsbiträdesnämnden enligt vad som föreskrivs i denna lag.

10 §

Tillsyn som utövas av justitiekanslern

Justitiekanslern har rätt att inleda ett tillsynsärende enligt 14 §, om justitiekanslern anser att ett rättegångsbiträde med tillstånd åsidosätter sina skyldigheter. Rättegångsbiträdet är skyldigt att ge justitiekanslern de uppgifter och utredningar som behövs för att justitiekanslern ska kunna utföra sina i denna lag föreskrivna uppgifter.

11 §

Tillsyn som utövas av tillsynsnämnden

Ett tillsynsärende enligt 14 § som gäller ett rättegångsbiträde med tillstånd behandlas och avgörs av tillsynsnämnden. I fråga om tillsynsnämnden och dess medlemmar gäller vad som

föreskrivs i 6 a, 7 a och 7 b §, 7 j § 1 mom. och 7 k § i lagen om advokater. När någon av tillsynsnämndens sektioner behandlar ett tillsynsärende som gäller ett rättegångsbiträde med tillstånd ska en medlem som inte hör till advokatkåren vara ordförande.

De tillsynsärenden enligt 1 mom. som ska behandlas av tillsynsnämnden bereds av den tillsynsenhet som avses i 6 a § 1 mom. i lagen om advokater (*tillsynsenheten*). I fråga om tillsynsenheten och de anställda vid enheten gäller vad som föreskrivs i 6 a §, 7 j § 1 mom. och 7 k § i lagen om advokater.

12 §

Tillsyn som utövas av rättegångsbiträdesnämnden

Trots vad som föreskrivs i 11 § fattas beslut om återkallande av tillstånd och påförande av påföljdsavgift av rättegångsbiträdesnämnden. Rättegångsbiträdesnämnden kan också ge en varning eller återförvisa ett tillsynsärende till tillsynsnämnden för behandling enligt vad som föreskrivs i 16 §.

13 §

Disciplinär påföljd

Om ett rättegångsbiträde med tillstånd på grund av omständigheter som framkommit vid behandlingen av ett tillsynsärende konstateras ha handlat i strid med 8 § ska det bestämmas en *disciplinär påföljd* för honom eller henne. Påföljderna är återkallande av tillstånd enligt denna lag, påförande av påföljdsavgift samt varning och anmärkning.

Ett tillstånd enligt denna lag ska återkallas, om ett rättegångsbiträde med tillstånd i ett uppdrag som avses i 8 § handlar ohederligt eller på annat sätt uppsåtligen kränker någon annans rätt. Om det finns förmildrande omständigheter för rättegångsbiträdets förfarande, kan han eller hon åläggas att betala påföljdsavgift eller tilldelas varning.

Handlar ett rättegångsbiträde med tillstånd på annat än i 2 mom. avsett sätt i strid med 8 §, ska han eller hon tilldelas varning eller ges en anmärkning. Om ett rättegångsbiträde upprepade gånger gör sig skyldigt till ett sådant förfarande som avses i detta moment eller i 2 mom. eller om det annars finns försvårande omständigheter, kan rättegångsbiträdets tillstånd enligt denna lag återkallas eller rättegångsbiträdet åläggas att betala påföljdsavgift.

Påföljdsavgiften är minst 500 och högst 15 000 euro. Vid påförandet av påföljdsavgiften beaktas bland annat hur klandervärt rättegångsbiträdets förfarande har varit, hans eller hennes erfarenhet av uppdrag som rättegångsombud och hans eller hennes ekonomiska förhållanden, så att påföljden står i ett rättvist förhållande till förfarandet. Påföljdsavgiften tas ut av rättegångsbiträdetsnämnden.

Påföljdsavgift påförs inte, om ett ärende som gäller samma förseelse är föremål för förundersökning eller åtalsprövning eller vid en domstol behandlas som brottmål eller om rättegångsbiträdet med tillstånd genom en lagakraftvunnen dom har dömts till straff för förseelsen.

I de fall som avses i 3 mom. behöver påföljdsavgift inte påföras, om rättegångsbiträdet genom sitt förfarande endast i ringa mån bryter mot de skyldigheter som avses i 8 § och förfarandet i förhållande till dess skadlighet också bedömt som en helhet ska anses ringa.

Har tillståndet för ett rättegångsbiträde med tillstånd återkallats efter det att tillsynsärendet har inletts, kan tillsynsnämnden och rättegångsbiträdetsnämnden fortsätta behandlingen av ärendet och uttala sig om huruvida rättegångsbiträdet med tillstånd under den tid ett tillstånd enligt denna lag varit i kraft har förfarit klandervärt och vilken påföljd rättegångsbiträdet på grund av detta skulle ha ådragit sig.

Rättegångsbiträdetsnämnden kan bestämma att ett beslut om återkallande av ett tillstånd enligt denna lag ska iakttas trots ändringssökande.

14 §

Inledande av tillsynsärenden

Ett tillsynsärende inleds när tillsynsnämnden i fråga om ett rättegångsbiträde med tillstånd tar emot ett skriftligt klagomål eller en anmälan som justitiekanslern gjort med stöd av 10 § eller en anmälan som en domstol har gjort med stöd av 15 kap. 10 a § i rättegångsbalken.

Om ett klagomål är så bristfälligt att ärendet inte kan avgöras på basis av klagomålet, ska klaganden uppmanas att avhjälpa bristen inom utsatt tid. Klaganden ska samtidigt informeras om på vilket sätt klagomålet är bristfälligt och om att tillsynsnämnden kan lämna ärendet utan prövning, om klaganden inte följer uppmaningen att komplettera klagomålet. Ett klagomål som gäller ett ärende som har avgjorts tidigare upp- tas inte till prövning i tillsynsnämnden, om inte ny utredning som inverkar på saken läggs fram i klagomålet.

Om det har gått längre tid än fem år från de händelser som klagomålet gäller, kan ärendet lämnas utan prövning.

15 §

Behandling av tillsynsärenden i tillsynsnämnden

Tillsynsärenden behandlas i tillsynsnämndens plenum eller sektioner. I plenum behandlas de ärenden som tillsynsnämndens ordförande har bestämt att ska behandlas där eller som sektionerna har överfört till plenum. Beslut om att göra en framställning till rättegångsbiträdetsnämnden om återkallande av tillstånd eller påförande av påföljdsavgift fattas dock alltid i plenum.

Tillsynsärenden behandlas i ett skriftligt förfarande i tillsynsnämnden. En framställning till rättegångsbiträdetsnämnden om återkallande av tillstånd eller påförande av påföljdsavgift kan dock göras endast om tillsynsnämnden har ordnat muntlig förhandling i ärendet. Tillsynsnämnden kan ordna muntlig förhandling också i andra fall. Det rättegångsbiträde med tillstånd som till-

synsärendet gäller och klaganden ska kallas till den muntliga förhandlingen.

Tillsynsnämnden ska ge det rättegångsbiträde med tillstånd som berörs av tillsynsärendet tillfälle att bli hört innan ärendet avgörs. Rättegångsbiträdet ska öppet och sanningsenligt lämna de upplysningar och utredningar som har begärts. Tillsynsnämnden ska ge klaganden tillfälle att yttra sig med anledning av rättegångsbiträdets bemötande. Tillsynsnämnden ska även i övrigt se till att saken blir tillräckligt utredd.

16 §

Behandling av tillsynsnämndens framställning i rättegångsbiträdesnämnden

Tillsynsnämndens framställning till rättegångsbiträdesnämnden om återkallande av tillstånd eller påförande av påföljdsavgift ska göras skriftligen och innehålla följande uppgifter:

- 1) ärendeslaget och datum för framställningen,
- 2) parternas och klagandens namn,
- 3) de yrkanden som framställts och de bemötanden som avgivits i saken med motivering,
- 4) den påföljd som tillsynsnämnden föreslår och motivering till den, samt
- 5) namnet på dem som i tillsynsnämnden har deltagit i uppgörandet av framställningen och deras ställning samt uppgift om huruvida omröstning har ägt rum; om omröstning har ägt rum, ska de avvikande meningarna fogas till framställningen.

En framställning som avses i 1 mom. behandlas i ett skriftligt förfarande i rättegångsbiträdesnämnden. Rättegångsbiträdesnämnden ska vid behandlingen av framställningen ge det rättegångsbiträde med tillstånd som framställningen gäller och klaganden tillfälle att bli hörda med anledning av framställningen. Rättegångsbiträdesnämnden kan vid behov ordna muntlig förhandling i ärendet.

Rättegångsbiträdesnämnden kan i stället för det av tillsynsnämnden föreslagna återkallandet av tillstånd eller påförandet av påföljdsavgift också ge ett rättegångsbiträde med tillstånd en varning enligt vad som föreskrivs i 13 § eller

återförvisa tillsynsärendet till tillsynsnämnden för behandling.

17 §

Avgörandet i ett tillsynsärende

I fråga om ett beslut som tillsynsnämnden och rättegångsbiträdesnämnden fattat i ett tillsynsärende iaktas i tillämpliga delar vad som i 7 g § i lagen om advokater föreskrivs om avgörandet i ett tillsynsärende.

18 §

Offentlig dagbok och offentligt referat

Tillsynsnämnden ska föra offentlig dagbok över tillsynsärenden. En uppgift om återkallande av tillstånd avförs ur den offentliga dagboken tio år efter rättegångsbiträdesnämndens beslut. I fråga om dagboken iaktas i övrigt i tillämpliga delar vad som i 7 h § i lagen om advokater föreskrivs om offentlig dagbok och förande av sådan i ett tillsynsärende.

Tillsynsnämnden och rättegångsbiträdesnämnden ska utarbeta ett offentligt referat över sitt beslut i ett tillsynsärende. I fråga om referatet iaktas i övrigt i tillämpliga delar vad som i 7 i § i lagen om advokater föreskrivs om offentligt referat över ett avgörande i ett tillsynsärende.

19 §

Andra bestämmelser som ska tillämpas på behandlingen av ett tillsynsärende

Till den del något annat inte föreskrivs i lag tillämpas på behandlingen av tillsynsärenden i tillsynsnämnden, tillsynsenheten och rättegångsbiträdesnämnden vad som föreskrivs i förvaltningslagen (434/2003), språklagen (423/2003) och samiska språklagen (1086/2003).

På offentligheten för tillsynsnämndens, tillsynsenhetens och rättegångsbiträdesnämndens handlingar och verksamhet i ett tillsynsärende tillämpas vad som föreskrivs i lagen om offent-

lighet i myndigheternas verksamhet (621/1999), om inte något annat följer av tystnadsplikten för ett rättegångsbiträde med tillstånd. En handling blir dock inte offentlig förrän tillsynsnämndens eller rättegångsbiträdesnämndens beslut har meddelats eller när det finns tillgängligt för den som har del i saken.

20 §

Återkallande av tillstånd på någon annan grund än som disciplinär påföljd

Rättegångsbiträdesnämnden ska återkalla ett beviljat tillstånd, om ett rättegångsbiträde med tillstånd

1) skriftligen begär att tillståndet ska återkallas,

2) inte längre uppfyller de förutsättningar för beviljande av tillstånd som anges i 2 §, eller

3) inte har betalt ansöknings-, tillsyns- eller påföljdsavgift inom en skälig tid efter det att han eller hon har fått en anmärkning om den uteblivna betalningen och försummelsen inte kan anses som ringa.

I andra fall än sådana som avses i 1 mom. 1 punkten ska rättegångsbiträdesnämnden ge ett rättegångsbiträde med tillstånd tillfälle att bli hört innan tillståndet återkallas.

21 §

När tillstånd upphör att gälla

Om ett rättegångsbiträde med tillstånd antas som medlem i advokatföreningen, upphör hans eller hennes tillstånd enligt denna lag att gälla.

22 §

Bestämmelser som ska tillämpas på behandlingen av andra ärenden än tillsynsärenden i rättegångsbiträdesnämnden

Till den del något annat inte föreskrivs i lag tillämpas på behandlingen av ett annat ärende än ett tillsynsärende enligt 14 § i rättegångsbiträ-

desnämnden vad som föreskrivs i förvaltningslagen, språklagen, samiska språklagen och lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

23 §

Register över rättegångsbiträden

Namnen på rättegångsbiträden med tillstånd och datum då tillstånd beviljats ska antecknas i ett offentligt register (*register över rättegångsbiträden*) som förs av rättegångsbiträdesnämnden.

Rättegångsbiträdesnämnden ska avföra uppgifterna om ett rättegångsbiträde med tillstånd ur registret sedan hans eller hennes tillstånd har återkallats genom ett lagakraftvunnet beslut eller har upphört att gälla med stöd av 21 §.

Närmare bestämmelser om registret över rättegångsbiträden och förandet av registret får utfärdas genom förordning av statsrådet.

24 §

Avgifter

För behandlingen av en ansökan som avses i 6 § tar rättegångsbiträdesnämnden ut en ansökningsavgift. På ansökningsavgiften tillämpas vad som föreskrivs i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992).

Ett rättegångsbiträde med tillstånd ska dessutom betala en tillsynsavgift. Tillsynsavgift ska betalas för det år under vilket rättegångsbiträdet beviljas tillstånd enligt denna lag, samt dessutom för varje kalenderår som inleds med ett gällande tillstånd. Tillsynsavgiften uppgår till 350 euro och tas ut av rättegångsbiträdesnämnden. Rättegångsbiträdesnämnden betalar årligen 2/3 av de influtna tillsynsavgifterna till advokatföreningen, med vilka kostnaderna för tillsynsnämndens och tillsynsenhetens verksamhet täcks. Justitieministeriet justerar årligen storleken på tillsynsavgiften så att den motsvarar stegringen i levnadskostnadsindex. Justeringen görs med två euros noggrannhet.

25 §

Ändringssökande

Den vars ansökan om ett tillstånd som avses i denna lag har avslagits eller vars tillstånd har återkallats av skäl som nämns i 20 § 1 mom. har rätt att söka ändring i rättegångsbiträdesnämndens beslut hos Helsingfors hovrätt. Dessutom har justitiekanslern rätt att hos Helsingfors hovrätt söka ändring i rättegångsbiträdesnämndens beslut enligt 20 § om återkallande av tillstånd.

Ett rättegångsbiträde med tillstånd som berörs av ett tillsynsärende och justitiekanslern har rätt att hos Helsingfors hovrätt söka ändring i tillsynsnämndens och rättegångsbiträdesnämndens beslut i ett sådant tillsynsärende som avses i 14 §. Ändring i ett beslut av tillsynsnämnden om att göra en framställning enligt 16 § 1 mom. till rättegångsbiträdesnämnden för återkallande av ett tillstånd eller påförande av en påföljdsavgift får dock inte sökas separat.

Tiden för ändringssökande är 30 dagar. Besvärstiden börjar löpa från den dag då beslutet delgavs. Besvärsskriften riktas till Helsingfors hovrätt och ska inom den föreskrivna tiden ges in till den nämnd vars beslut överklagas. Nämnden ska utan dröjsmål sända besvärsskriften med bilagor och en kopia av det överklagade beslutet till hovrätten.

Hovrätten ska vid behandlingen av ett besvärssökande ge justitiekanslern, det rättegångsbiträde med tillstånd som tillsynsärendet gäller och klaganden tillfälle att bli hörda med anledning av besvaren samt vid behov lägga fram bevisning och andra utredningar.

26 §

Sökande av ändring i ett avgiftsbeslut

I ett beslut av rättegångsbiträdesnämnden som gäller ansökningsavgift eller tillsynsavgift får omprövning begäras hos nämnden på det sätt som föreskrivs i 7 a kap. i förvaltningslagen. Ändring i ett beslut med anledning av en begäran om omprövning får sökas genom besvär hos

förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

27 §

Verkställighet av avgifter

Ansökningsavgifter, tillsynsavgifter och påföljdsavgifter är direkt utsökbara. Bestämmelser om indrivning av dem finns i lagen om verkställighet av skatter och avgifter (706/2007). Påföljdsavgifter får dock verkställas endast med stöd av ett beslut som vunnit laga kraft.

28 §

Meddelanden

Tillsynsnämnden ska sända ett meddelande till rättegångsbiträdesnämnden om ett beslut genom vilket en person som disciplinär påföljd har utslutits ur advokatföreningen eller avförts ur det EU-register som avses i 5 b § 1 mom. i lagen om advokater och som förs av föreningen. Tillsynsnämnden ska samtidigt meddela om beslutet har vunnit laga kraft.

Advokatföreningens styrelse ska sända ett meddelande till rättegångsbiträdesnämnden om att ett rättegångsbiträde med tillstånd har antagits som medlem i advokatföreningen.

Rättegångsbiträdesnämnden ska sända ett meddelande till de allmänna domstolarna, de allmänna förvaltningsdomstolarna, arbetsdomstolen och marknadsdomstolen om ett beslut genom vilket tillståndet för ett rättegångsbiträde med tillstånd har återkallats samt samtidigt meddela om beslutet har vunnit laga kraft.

Tillsynsnämnden och rättegångsbiträdesnämnden ska sända en kopia till justitiekanslern av ett beslut som nämnden fattat i ett tillsynsärende enligt 14 §. Dessutom ska rättegångsbiträdesnämnden sända en kopia till justitiekanslern av nämndens beslut enligt 20 § om återkallande av tillstånd.

Rättegångsbiträdesnämnden ska sända en kopia till tillsynsnämnden av ett beslut i ett tillsynsärende enligt 14 § och av det offentliga referat som utarbetats över beslutet. Rättegångsbi-

trädesnämnden ska dessutom i fråga om nämnda tillsynsärende till tillsynsnämnden ge in de övriga uppgifter som avses i 7 h § 1 mom. i lagen om advokater och som ska antecknas i den offentliga dagboken.

Närmare bestämmelser om de meddelanden som avses i denna paragraf får utfärdas genom förordning av statsrådet.

29 §

Närmare bestämmelser

Närmare bestämmelser om rättegångsbiträdesnämnden och behandlingen av ärenden i nämnden får utfärdas genom förordning av statsrådet. Närmare bestämmelser om hur arbetet vid rättegångsbiträdesnämnden ska ordnas kan utfärdas i en arbetsordning som fastställs av nämndens ordförande.

Närmare bestämmelser om verkställigheten av denna lag får utfärdas genom förordning av statsrådet.

30 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .

Trots bestämmelserna i 4 § tillsätts rättegångsbiträdesnämnden, när den tillsätts för första gången, för två år. Medlemmar i nämnden är

då en domare från hovrätterna, en domare från förvaltningsdomstolarna eller specialdomstolarna, en domare från tingsrätterna och en medlem som företräder den juridiska forskningen och undervisningen samt en personlig ersättare för var och en av dem.

En person som är behörig som rättegångsombud och rättegångsbiträde enligt de bestämmelser som gällde vid denna lags ikraftträdande är behörig att vara verksam som rättegångsombud och rättegångsbiträde i ett års tid efter denna lags ikraftträdande.

Utöver vad som föreskrivs i 3 mom. är en person som är behörig som rättegångsombud och rättegångsbiträde enligt de bestämmelser som gällde vid denna lags ikraftträdande och som ansöker om ett tillstånd enligt denna lag tre månader innan den föreskrivna tid som nämns i 3 mom. har löpt ut och vars ansökan inte har avgjorts genom ett lagakraftvunnet beslut inom ett år från lagens ikraftträdande, behörig att vara verksam som rättegångsombud och rättegångsbiträde till dess att hans eller hennes ansökan har avgjorts genom ett lagakraftvunnet beslut.

Trots bestämmelserna i 3 och 4 mom. tillämpas på ett ärende som är anhängigt vid domstol vid denna lags ikraftträdande de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

Åtgärder som krävs för verkställigheten av denna lag får vidtas innan lagen träder i kraft.

Lag

om ändring av lagen om advokater

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om advokater (496/1958) 3 § 1 och 2 mom., 7 och 7 a §, 7 b § 1 och 2 mom., 7 c § 1 mom., 7 e § 1 mom., 7 h § 1 mom., 7 i och 7 j §, 9 § 1 mom. samt 10 § 1 och 3 mom.,

sådana de lyder, 3 § 1 mom. i lag 1095/2007, 3 § 2 mom. i lag 31/1993 samt 7 och 7 a §, 7 b § 1 och 2 mom., 7 c § 1 mom. 7 e § 1 mom., 7 h § 1 mom., 7 i och 7 j §, 9 § 1 mom. samt 10 § 1 och 3 mom. i lag 697/2004, samt

fogas till 3 §, sådan den lyder i lagarna 31/1993, 1249/1999 och 1095/1997, nya 5 och 6 mom., till lagen en ny 6 a § i stället för den 6 a § som upphävts genom lag 697/2004, till lagen en ny 7 k §, till 8 §, sådan den lyder i lag 1249/1999, ett nytt 2 mom. och till lagen en ny 13 b §, som följer:

3 §

Såsom advokat kan godkännas en person som har fyllt 25 år och som

1) är känd för redbarhet samt i fråga om övriga egenskaper och levnadssätt är lämplig att utöva advokatverksamhet,

2) i Finland har avlagt annan högre högskoleexamen i juridik än magisterexamen i internationell och komparativ rätt, eller en juridisk examen någon annanstans än i Finland och erhållit ett beslut från Utbildningsstyrelsen i enlighet med lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer (1093/2007) eller lagen om den tjänstebehörighet som högskolestudier utomlands medför (531/1986) om behörighet för en uppgift som förutsätter annan högre högskoleexamen i juridik än magisterexamen i internationell och komparativ rätt och fullgjort eventuella tilläggskrav som förutsatts i beslutet,

3) har förvärvat den skicklighet som krävs för utövande av advokatverksamhet och sådan praktisk erfarenhet som föreskrivs i advokatförningens stadgar,

4) har avlagt en examen om de bestämmelser som gäller advokatverksamhet och vad god advokatsed kräver (*advokatexamen*), samt

5) inte har försatts i konkurs eller vars handlingsbehörighet inte har begränsats.

I enlighet med internationella förpliktelser som trätt i kraft i Finland kan trots bestämmelserna i 1 mom. 2 punkten som advokat även godkännas en i 1 mom. avsedd person som i någon annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet har yrkesbehörighet för advokatverksamhet. Sökanden ska i de fall som anges i detta moment avlägga advokatexamen.

Justitieministeriet fastställer examensordningen för advokatexamen.

Om sökanden redan tidigare har avlagt advokatexamen eller annars visat att han eller hon har

de kunskaper som förutsatts där, kan advokatförningens styrelse befria sökanden från att avlägga examen.

6 a §

I samband med advokatföreningen finns en oberoende tillsynsnämnd och en oberoende tillsynsenhet vilka sköter de uppgifter i fråga om tillsynen över advokaters verksamhet som anges i denna lag. Enligt vad som föreskrivs i lagen om statliga rättshjälpsbyråer (258/2002) och i lagen om rättegångsbiträden med tillstånd (/) sköter tillsynsnämnden och tillsynsenheten också de uppgifter som gäller tillsynen över offentliga rättsbiträden och rättegångsbiträden med tillstånd.

Tillsynsnämnden behandlar och avgör sådana tillsynsärenden som avses i 7 c § och ger rekommendationer i sådana arvodestvister mellan en advokat och dennes klient som avses i 7 e §.

Tillsynsenheten bereder de tillsynsärenden och arvodestvister enligt 2 mom. som behandlas i tillsynsnämnden. Tillsynsenhetens verksamhet leds av en jurist som svarar för tillsynen. Juristen ska ha avlagt annan högre högskoleexamen i juridik än magisterexamen i internationell och komparativ rätt och vara väl förtrogen med advokatverksamhet.

I tillsynsenheten finns det utöver den jurist som svarar för tillsynen ett behövligt antal personer som är sekreterare i tillsynsnämnden. De ska ha avlagt annan högre högskoleexamen i juridik än magisterexamen i internationell och komparativ rätt. I tillsynsenheten kan det dessutom finnas annan personal.

En anställd vid tillsynsenheten får inte delta i skötseln av advokatföreningens andra ärenden än sådana som avses i 1 mom., om detta kan äventyra en oberoende och opartisk skötsel av tillsynsenhetens uppgifter.

7 §

Om en advokat till följd av omständigheter som framkommit vid behandlingen av ett tillsynsärende konstateras ha handlat i strid med 5 § 1 mom., ska tillsynsnämnden bestämma en *disciplinär påföljd* för advokaten. Påföljderna är uteslutning ur advokatföreningen, påförande av påföljdsavgift samt varning och anmärkning.

Om en advokat i sitt uppdrag handlar ohederligt eller på annat sätt uppsåtligt kränker någon annans rätt, ska advokaten uteslutas ur advokatföreningen. Om det finns förmildrande omständigheter för advokatens förfarande, kan advokaten åläggas att betala påföljdsavgift eller tilldelas varning.

Handlar en advokat annars i strid med god advokatsed, ska advokaten tilldelas varning eller anmärkning. Om en advokat upprepade gånger gör sig skyldig till ett sådant förfarande som avses i detta moment eller i 2 mom. eller om det annars finns försvårande omständigheter, kan advokaten uteslutas ur advokatföreningen eller åläggas att betala påföljdsavgift. Detta moment tillämpas också om en advokat begår en gärning som kan minska aktningen för advokatkåren.

Påföljdsavgiften är minst 500 och högst 15 000 euro. Vid påförandet av påföljdsavgiften beaktas bland annat hur klandervärt advokatens förfarande har varit, advokatens erfarenhet av advokatuppdrag och advokatens ekonomiska förhållanden, så att påföljden står i ett rättvist förhållande till förfarandet. Med påföljdsavgiften, som betalas till advokatföreningen, täcks kostnaderna för tillsynsnämndens och tillsynsenhetens verksamhet.

Påföljdsavgift påförs inte, om ett ärende som gäller samma förseelse är föremål för förundersökning eller åtalsprövning eller vid en domstol behandlas som brottmål eller om advokaten genom en lagakraftvunnen dom har dömts till straff för förseelsen.

I de fall som avses i 3 mom. behöver påföljdsavgift inte påföras, om advokaten genom sitt förfarande endast i ringa mån bryter mot advokatens skyldigheter och förfarandet i förhållande till dess skadlighet också bedömt som en helhet ska anses ringa.

En advokat som har registrerats i EU-registret ska avföras ur registret under samma förutsättningar som en advokat ska uteslutas ur föreningen.

Har advokaten upphört att vara medlem i advokatföreningen efter det att tillsynsärendet har blivit anhängigt, kan tillsynsnämnden fortsätta behandlingen av ärendet och uttala sig om huruvida advokaten under sin tid som medlem har förfarit klandervärt och vilken påföljd advokaten på grund av detta skulle ha ådragit sig.

Tillsynsnämnden kan bestämma att ett beslut om uteslutning ur advokatföreningen eller om avförande ur EU-registret ska iakttas trots ändringssökande.

7 a §

Tillsynsnämnden består av en ordförande och elva andra medlemmar samt personliga suppleanter för var och en av dem. Ordföranden och ordförandens suppleant samt sex av de övriga medlemmarna och deras suppleanter ska vara advokater. Tre av medlemmarna och deras suppleanter ska vara personer som inte hör till advokatkåren men som har avlagt annan högre högskoleexamen i juridik än magisterexamen i internationell och komparativ rätt och är förtrodda med advokatverksamhet och dessutom med domaruppgifter eller med utbildning och forskning i juridik vid universitet. Två av medlemmarna och deras suppleanter ska vara sådana rättegångsbiträden med tillstånd som avses i lagen om rättegångsbiträden med tillstånd. Mandattiden för tillsynsnämndens medlemmar och suppleanter är tre år.

Advokatföreningens delegation väljer tillsynsnämndens ordförande och ordförandens suppleant samt de medlemmar som hör till advokatkåren och en suppleant för var och en av dem. Statsrådet utnämner på framställning av justitieministeriet de medlemmar i tillsynsnämnden som inte hör till advokatkåren samt deras personliga suppleanter. Innan framställningen görs ska justitieministeriet be advokatföreningen om ett utlåtande om de föreslagna personernas behörighet för uppdraget. Utlåtandet ska vara tillstyrkande i fråga om de i 1 mom. avsedda kandida-

ter som inte hör till advokat kåren och inte är rättegångsbiträden med tillstånd. Begäran om utlå- tande ska avse dubbelt så många kandidater som det antal medlemmar som ska utnämnas. Till- synsnämnden väljer varje år tre vice ordförande inom sig.

Den som har varit medlem av tillsynsnämnden sex år i följd kan omväljask eller utnäm- nas till samma uppdrag först för den mandattid som bör- jar tre år efter det att hans eller hennes föregåen- de mandattid har löpt ut. Den som har varit med- lem av nämnden sex år i följd kan dock väljas till ordförande för nämnden. Posten som ordförän- de för tillsynsnämnden kan innehas högst sex år i följd. Medlemmarna av nämnden och supplean- terna beviljas avsked av det organ som har valt eller utnämnt honom eller henne och som med iakttagande av det föreskrivna förfarandet väljer eller utnämner efterträdare för personen för åter- stoden av mandattiden.

7 b §

Tillsynsnämnden kan vara uppdelad på fyra sektioner, vilka var och en består av tre medlem- mar. Tillsynsnämnden bestämmer sektionernas sammansättning så att varje sektion som med- lemman har högst två advokater och högst två personer som inte hör till advokat kåren. Ordfö- rande för sektionerna är tillsynsnämndens ordfö- rande och tre vice ordförande. Vid behandlingen av en arvdestvist i en sektion är ordförande dock en i 7 a § 1 mom. avsedd medlem som inte är advokat eller rättegångsbiträde med tillstånd.

Tillsynsnämndens plenum är beslutfört när ordföranden eller en vice ordförande och minst åtta andra medlemmar är närvarande. En sektion i tillsynsnämnden är beslutfört när alla dess med- lemman är närvarande.

7 c §

Ett tillsynsärende blir anhängigt när tillsyns- nämnden i fråga om en advokat tar emot ett skriftligt klagomål eller en anmälan från justitie- kanslern eller en anmälan som en domstol har gjort med stöd av 15 kap. 10 a § i rättegångsbal- ken. Ett ärende blir också anhängigt när advokat-

föreningens styrelse har beslutat att överföra ett ärende som har kommit till dess kännedom för behandling i tillsynsnämnden.

7 e §

En arvdestvist blir anhängig när tillsyns- nämnden tar emot en skriftlig ansökan från en advokats huvudman eller någon annan klient. Om ansökan är så bristfällig att ärendet inte kan avgöras på basis av ansökan, ska sökanden upp- manas att avhjälpa bristen inom utsatt tid. Sö- kanden ska samtidigt informeras om på vilket sätt ansökan är bristfällig och om att tillsyns- nämnden kan lämna ansökan utan prövning om sökanden inte följer uppmaningen att komplette- ra den.

7 h §

Tillsynsnämnden ska föra en offentlig dag- bok över de tillsynsärenden och arvdestvister som den behandlat. I dagboken ska antecknas uppgifter om klaganden eller sökanden, advoka- ten och vid behov advokatbolaget, ärendeslaget, dagen för avgörandet och utgången i ärendet. Av dagboken ska även framgå i vilken fas behand- lingen av ärendet är. I dagboken antecknas dess- utom om advokaten har följt tillsynsnämndens arvodesrekommendation.

7 i §

Tillsynsnämnden ska utarbeta ett offentligt referat över nämndens avgörande i ett tillsyns- ärende och i en arvdestvist. I referatet ska an- ges

- 1) ärendeslaget och dagen för avgörandet,
- 2) namnet på advokaten och, i en arvo- destvist, även namnet på advokatbolaget,
- 3) ärendet och motiveringen till avgörandet i huvuddrag,
- 4) de lagrum, de punkter i advokatförening- ens stadgar och de anvisningar om god advokat- sed som har tillämpats i saken,
- 5) slutresultatet,

6) namnet på dem som har hört till den sammansättning som avgjort saken och deras ställning samt uppgift om huruvida omröstning har ägt rum; om omröstning har ägt rum, ska till referatet fogas det slutresultat med motivering som de medlemmar som varit av avvikande mening har understött.

Tillsynsnämnden ska hålla det offentliga referatet tillgängligt för allmänheten så länge uppgifterna om avgörandet enligt 7 h § finns antecknade i den offentliga dagboken.

7 j §

I fråga om jäv för den som deltar i behandlingen av ett tillsynsärende eller en arvodestvist gäller vad som föreskrivs eller bestäms om jäv för advokater och domare.

Till den del något annat inte föreskrivs i lag, tillämpas på behandlingen av ett tillsynsärende och en arvodestvist i tillsynsnämnden och tillsynsenheten vad som föreskrivs i förvaltningslagen (434/2003), språklagen (423/2003) och samiska språklagen (1086/2003).

På offentligheten för tillsynsnämndens och tillsynsenhetens handlingar och verksamhet i tillsynsärenden och arvodestvister tillämpas vad som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999), om något annat inte följer av tystnadsplikten för advokater. En handling blir dock inte offentlig förrän tillsynsnämnden har gett sitt avgörande eller avgörandet finns tillgängligt för dem som är delaktiga i saken.

7 k §

Tillsynsnämndens medlemmar handlar under domaransvar, och de får inte obehörigen röja enligt lag sekretessbelagda uppgifter som de har fått kännedom om vid behandlingen av ett tillsynsärende eller en arvodestvist.

På en anställd vid tillsynsenheten tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar när han eller hon sköter uppgifter som hänför sig till ärenden som avses i 6 a § 1 mom. Bestämmelser om skadeståndsansvar för en anställd vid

tillsynsenheten när han eller hon sköter nämnda uppgifter finns i skadeståndslagen (412/1974).

8 §

En person vars tillstånd att vara verksam som rättegångsombud och rättegångsbiträde i enlighet med lagen om rättegångsbiträden med tillstånd har återkallats som en disciplinär påföljd, kan inte antas som medlem i advokatföreningen förrän tre år förflutit från det att återkallandet av tillståndet började.

9 §

En advokat som är försatt i konkurs eller vars handlingsbehörighet har begränsats upphör att vara medlem av advokatföreningen, och styrelsen ska avföra advokaten ur advokatregistret.

10 §

Den vars ansökan enligt 3 § 4 mom. eller 4 § 1 mom. har avslagits eller som har vägrats registrering i EU-registret, har rätt att hos Helsingfors hovrätt anföra besvär över beslut av advokatföreningens styrelse. En advokat som berörs av ett tillsynsärende har rätt att hos Helsingfors hovrätt anföra besvär över ett beslut av tillsynsnämnden i ett sådant tillsynsärende som avses i 7 c §. Dessutom har den som har uteslutits ur advokatföreningen eller som har avförts ur advokatregistret eller EU-registret rätt att hos Helsingfors hovrätt anföra besvär över ett beslut av advokatföreningens styrelse i ett sådant ärende som avses i 9 §.

Tiden för anförande av besvär är 30 dagar. Besvärstiden börjar den dag då beslutet delgavs. Besvärsskriften riktas till Helsingfors hovrätt och ska inom den föreskrivna tiden ges in till tillsynsnämnden. Tillsynsnämnden ska utan dröjsmål sända besvärsskriften med bilagor och en kopia av det överklagade beslutet samt advokatföreningens utlåtande med anledning av besvaren till hovrätten.

13 b §

Närmare bestämmelser om hur arbetet i tillsynsnämnden och tillsynsenheten ska ordnas kan utfärdas i en arbetsordning som fastställs av tillsynsnämnden.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Denna lag tillämpas också på tillsynsärenden och arvodestvister som är anhängiga vid lagens ikraftträdande.

Mandattiden för de personer som är medlemmar i tillsynsnämnden när denna lag träder i kraft fortgår tills den tid för vilken de har valts löper ut. Trots det som föreskrivs i 7 a § 1 mom. ska den första utnämningen av rättegångsbiträden med tillstånd och deras suppleanter till medlemmar i tillsynsnämnden ske med tillämpning av de behörighetsvillkor i nämnda moment som gäller andra än advokater och rättegångsbiträden med tillstånd. Mandattiden för den ena medlemmen och dennes suppleant är ett år och för den andra medlemmen och dennes suppleant två år.

Vid beräkningen av den längd för medlemskap i tillsynsnämnden som avses i 7 a § 3 mom. beaktas också medlemskap i tillsynsnämnden före lagens ikraftträdande.

Den som är jurist med ansvar för tillsynen och de som är sekreterare i tillsynsnämndens sektioner när denna lag träder i kraft överförs med stöd av denna lag till tillsynsenheten för att sköta uppdraget som jurist med ansvar för tillsynen och uppdraget som sekreterare i tillsynsnämnden. Den personal som överförs behåller de rättigheter och skyldigheter som vid tidpunkten för överföringen hänför sig till deras anställningsförhållande och sin lön i euro.

Åtgärder som krävs för verkställigheten av denna lag får vidtas innan lagen träder i kraft.

Lag

om ändring av 6 § i lagen om statliga rättshjälpsbyråer

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om statliga rättshjälpsbyråer (258/2002) 6 § 2 mom., sådant det lyder i lag 698/2004, som följer:

6 §

De offentliga rättsbiträdena står under advokatföreningens tillsyn så som bestäms i 6, 6 a, 7, 7 a—7 d och 7 g—7 k § i lagen om advokater (496/1958). I fråga om de offentliga rättsbiträdenas rätt att anföra besvär över ett avgörande i ett tillsynsärende samt i fråga om behandlingen av

besvären gäller vad som föreskrivs i 10 § i den lagen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Denna lag tillämpas också på tillsynsärenden som är anhängiga vid lagens ikraftträdande.

Lag

om ändring av 15 och 31 kap. i rättegångsbalken

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i rättegångsbalken 15 kap. 2 §, 4 § 1 mom. och 10 a § 1 mom. samt 31 kap. 13 § och 18 § 3 mom., sådana de lyder, 15 kap. 2 § i lagarna 764/2001, 259/2002 och 578/2009, 4 § 1 mom. i lag 259/2002, 10 a § 1 mom. i lag 497/1958 samt 31 kap. 13 § i lag 109/1960 och 18 § 3 mom. i lag 666/2005, samt

fogas till 15 kap. 1 §, sådan den lyder i lag 21/1972, ett nytt 4 mom. och till 31 kap. 3 §, sådan den lyder i lag 109/1960, ett nytt 2 mom. som följer:

15 kap.

Om rättegångsombud

1 §

En annan sökande än en myndighet ska i högsta domstolen anlita rättegångsombud eller rättegångsbiträde i ärenden enligt 31 kap. som gäller klagan på grund av domvilla eller återbrytande av dom.

2 §

Om inte något annat bestäms i denna eller någon annan lag, får såsom rättegångsombud eller rättegångsbiträde anlitas en advokat, ett offentligt rättsbiträde eller ett sådant rättegångsbiträde med tillstånd som avses i lagen om rättegångsbiträden med tillstånd (/).

Trots 1 mom. får såsom rättegångsombud eller rättegångsbiträde anlitas en person som står i arbetsavtals- eller tjänsteförhållande till en part och som har avlagt annan högre högskoleexamen i juridik än magisterexamen i internationell och komparativ rätt, som är redbar och som annars är lämplig och skickad för uppdraget samt som inte är försatt i konkurs och vars handlingsbehörighet inte har begränsats. Dessutom får såsom rättegångsombud eller rättegångsbiträde i ett mål eller ärende som gäller ett anställningsförhållande eller i ett mål eller ärende som i sak anknyter till ett sådant samt i arbetsdomstolen anlitas en person som är anställd hos en arbetsmarknadsorganisation, som har avlagt annan högre högskoleexamen i juridik än magisterexa-

men i internationell och komparativ rätt, som är redbar och som annars är lämplig och skickad för uppdraget samt som inte är försatt i konkurs och vars handlingsbehörighet inte har begränsats.

Trots vad som föreskrivs i 1 mom. får såsom rättegångsombud eller rättegångsbiträde anlitas en myndighet till vars lagstadgade uppgifter hör att biträda vid rättegång. Dessutom får såsom rättegångsombud eller rättegångsbiträde anlitas en person som är anställd hos nämnda myndighet och som har avlagt annan högre högskoleexamen i juridik än magisterexamen i internationell och komparativ rätt, som är lämplig och skickad för uppdraget samt som inte är försatt i konkurs och vars handlingsbehörighet inte har begränsats.

Också någon annan än i 1 mom. avsedd, myndig redbar person som annars är lämplig och skickad för uppdraget samt som inte är försatt i konkurs och vars handlingsbehörighet inte har begränsats får anlitas såsom rättegångsombud eller rättegångsbiträde

- 1) i ett mål som avses i 5 kap. 3 §,
- 2) i ett ansökningsärende som inte är tvistigt,
- 3) i ett jorrdomstolsärende.

Vad som i denna eller någon annan lag bestäms om en advokats rätt att vara rättegångsombud eller rättegångsbiträde tillämpas även på den som har rätt att bedriva advokatverksamhet i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsrådet eller i någon annan stat med vilken Europeiska unionen och dess medlemsstater har ingått ett avtal om ömsesidigt erkännande av yrkesbehörighet för advokater.

4 §

Ett rättegångsombud ska, om inte huvudmannen muntligen inför domstolen har befullmäktigat honom eller henne, visa en fullmakt som huvudmannen egenhändigt har undertecknat, om domstolen bestämmer det.

— — — — —

10 a §

Om ett rättegångsombud eller rättegångsbiträde visar sig vara oredligt, oförståndigt eller oskickligt eller om han eller hon annars visar sig vara olämplig för sitt uppdrag, kan domstolen förbjuda honom eller henne att uppträda i målet eller ärendet. Domstolen kan också, om det finns skäl till detta, förvägra honom eller henne rätt att under högst tre år vara verksam som rättegångsombud eller rättegångsbiträde vid den domstolen. När beslutet gäller en advokat, ett offentligt rättsbiträde eller ett rättegångsbiträde med tillstånd, ska domstolen underrätta den tillsynsnämnd som avses i 6 a § 1 mom. i lagen om advokater (496/1958) om sitt beslut. Om en advokat, ett offentligt rättsbiträde eller ett rättegångsbiträde med tillstånd i övrigt handlar i strid med sina skyldigheter, kan domstolen anmäla förfarandet för behandling i tillsynsnämnden.

— — — — —

31 kap.

Om extraordinärt ändringssökande

3 §

Bestämmelser om klagandens skyldighet att anlita rättegångsombud eller rättegångsbiträde finns i 15 kap. 1 § 4 mom. Klaganden ska ges tillfälle att skaffa sig ett ombud eller biträde som

uppfyller behörighetsvillkoren, om det inte är klart onödigt.

13 §

På behandlingen av ansökan tillämpas vad som i 3 § 2 mom. samt 4 och 5 § föreskrivs om klagan.

18 §

På ansökan och behandlingen av den tillämpas vad som i 3 § 1 mom. samt 4 och 5 § föreskrivs om klagan.

Denna lag träder i kraft den 20 .

På mål eller ärenden som är anhängiga vid domstol vid lagens ikraftträdande tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

Utöver vad som föreskrivs i 2 mom. är en person som är behörig som rättegångsombud och rättegångsbiträde enligt de bestämmelser som gällde vid denna lags ikraftträdande behörig att vara verksam som rättegångsombud och rättegångsbiträde i ett års tid efter denna lags ikraftträdande. Dessutom är en person som är behörig som rättegångsombud och rättegångsbiträde enligt de bestämmelser som gällde vid denna lags ikraftträdande och som ansöker om ett tillstånd enligt lagen om rättegångsbiträden med tillstånd tre månader innan den föreskrivna tid som nämns i 30 § 3 mom. i den lagen har löpt ut och vars ansökan inte har avgjorts genom ett lagakraftvunnet beslut inom ett år från den lagens ikraftträdande, behörig att vara verksam som rättegångsombud och rättegångsbiträde till dess att hans eller hennes ansökan har avgjorts genom ett lagakraftvunnet beslut.

Lag

om ändring av 2 kap. 2 § i lagen om rättegång i brottmål

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om rättegång i brottmål (689/1997) 2 kap. 2 § 1 mom., sådant det lyder i lag 260/2002, som följer:

2 kap.

Om biträdande av part

2 §

Till försvarare och till målsägandebitråde ska med stöd av 1 och 1 a § förordnas ett offentligt rättsbiträde eller en advokat. Om ett lämpligt offentligt rättsbiträde eller en lämplig advokat inte finns att tillgå eller det finns andra särskilda skäl till det, kan ett sådant rättegångsbiträde med tillstånd som avses i lagen om rättegångsbiträden

med tillstånd (/) förordnas till försvarare eller målsägandebitråde. Den som förordnas till försvarare eller målsägandebitråde ska ges tillfälle att bli hörd om förordnandet till uppdraget.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Om ett förordnande till försvarare eller målsägandebitråde har getts före denna lags ikraftträdande, tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

Lag

om ändring av 8 § i rättshjälpslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i rättshjälpslagen (257/2002) 8 § 2 mom. som följer:

8 §

Biträde

Till privat biträde ska förordnas en advokat eller ett rättegångsbiträde med tillstånd som avses i lagen om rättegångsbiträden med tillstånd (/). Till biträde för den som är misstänkt i ett brottmål ska förordnas ett offentligt rättsbiträde eller en advokat eller, av särskilda skäl, ett rättegångsbiträde med tillstånd, om den misstänkte är anhållen eller häktad, om personen är miss-

tänkt för eller för honom eller henne yrkas straff för ett brott för vilket inte har föreskrivits lindrigare straff än fängelse i fyra månader eller för försök till eller delaktighet i ett sådant brott, eller om den misstänkte inte har fyllt 18 år.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Om ett förordnande till biträde har getts före denna lags ikraftträdande, tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

Lag **om ändring av barnskyddslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till barnskyddslagen (417/2007) en ny 86 a § som följer:

86 a §

Ombud och biträde

När ett ärende som avses i denna lag behandlas vid förvaltningsdomstolen eller högsta förvaltningsdomstolen får som en enskild parts ombud eller biträde anlitas en advokat, ett offentligt rättsbiträde eller ett i lagen om rättegångsbiträden med tillstånd (/) avsett rättegångsbiträde med tillstånd.

Denna lag träder i kraft den 20 .

På ett ärende som är anhängigt vid domstol vid denna lags ikraftträdande tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

Utöver vad som föreskrivs i 2 mom. är en person som är behörig som ombud och biträde enligt de bestämmelser som gällde vid denna lags ikraftträdande behörig att vara verksam som ombud och biträde i ett års tid efter denna lags ikraftträdande. Dessutom är en person som är behörig som ombud och biträde enligt de bestämmelser som gällde vid denna lags ikraftträdande och som ansöker om ett tillstånd enligt lagen om rättegångsbiträden med tillstånd tre månader innan den föreskrivna tid som nämns i 30 § 3 mom. i den lagen har löpt ut och vars ansökan inte har avgjorts genom ett lagakraftvunnet beslut inom ett år från den lagens ikraftträdande, behörig att vara verksam som ombud och biträde till dess att hans eller hennes ansökan har avgjorts genom ett lagakraftvunnet beslut.

Lag

om ändring av 1 § i lagen om justitiekanslern i statsrådet

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om justitiekanslern i statsrådet (193/2000) 1 § 2 mom. som följer:

1 §

Tillämpningsområde

Justitiekanslern övervakar advokaternas verksamhet på det sätt som föreskrivs i lagen om ad-

vokater (496/1958) och verksamheten utövad av rättegångsbiträden med tillstånd på det sätt som föreskrivs i lagen om rättegångsbiträden med tillstånd (/).

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om ändring av 15 § i lagen om medling i tvistemål och stadfästelse av förlikning i allmänna domstolar

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om medling i tvistemål och stadfästelse av förlikning i allmänna domstolar (394/2011) 15 § 2 mom. som följer:

15 §

Företrädande av parterna

— — — — —
 På parternas rätt att anlita biträden och ombud vid medling i domstol och på biträdes och ombuds behörighet gäller vad som i lag föreskrivs om rättegångsbiträde och rättegångsombud i tvistemål. För att främja medlingen kan

medlaren av motiverade skäl framlagda av en part såsom biträde eller ombud för denne dock godkänna även någon annan än en i 15 kap. 2 § 1 mom. i rättegångsbalken avsedd person, som inte är i konkurs och vars handlingsbehörighet inte har begränsats.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om ändring av 12 kap. 4 § i fängelselagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i fängelselagen (767/2005) 12 kap. 4 § 1 mom. som följer:

12 kap.

Brevväxling och telefonsamtal

4 §

Brevväxling med ombud

Ett brev eller någon annan postförsändelse som fången adresserat till sin advokat eller nå-

got annat rättegångsombud eller rättegångsbiträde som avses i 15 kap. 2 § 1 eller 5 mom. i rättegångsbalken får inte granskas eller läsas.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om ändring av 8 kap. 4 § i häktningsslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i häktningsslagen (768/2005) 8 kap. 4 § 1 mom. som följer:

8 kap.

Brevväxling och telefonsamtal

4 §

Brevväxling med ombud

Ett brev eller någon annan postförsändelse
som den häktade adresserat till sin advokat eller

något annat rättegångsombud eller rättegångs-
biträde som avses i 15 kap. 2 § 1 eller 5 mom. i
rättegångsbalken får inte granskas eller läsas.

Denna lag träder i kraft den

20 .

Lag

om ändring av 3 kap. 7 § och 6 kap. 4 § i lagen om behandlingen av personer i förvar hos polisen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om behandlingen av personer i förvar hos polisen (841/2006) 3 kap. 7 § 1 mom. och
6 kap. 4 § 1 mom. som följer:

3 kap.

Placering i förvaringslokalen, basvård och förflyttning

7 §

Underrättelse om förflyttning

Enligt anvisningar av den frihetsberövade ska
någon av dennes nära anhöriga eller någon an-
nan närstående samt den frihetsberövades advo-
kat eller i 15 kap. 2 § 1 eller 5 mom. i rättegångs-
balken avsedda rättegångsombud eller rätte-
gångsbiträde utan dröjsmål underrättas om för-
flyttningen när den frihetsberövade har anlänt
till en annan förvaringslokal. Om en underrättel-
se om förflyttning av en anhållen skulle förorsa-
ka synnerligt men för brottsutredningen, kan un-

derrättelsen framskjutas högst tills domstolen tar
upp yrkandet om häktning av den anhållne till
behandling.

6 kap.

Brevväxling och telefonsamtal

4 §

Brevväxling med ombud

Ett brev eller någon annan postförsändelse
som en frihetsberövad adresserat till sin advokat
eller något annat rättegångsombud eller rätte-
gångsbiträde som avses i 15 kap. 2 § 1 eller

5 mom. i rättegångsbalken får inte granskas eller läsas.

— — — — —

Denna lag träder i kraft den

20 .

Helsingfors den 1 mars 2011
